

Б. К. Ільєнко

Газова промисловість

ГАЗОВА ПРОМИСЛІВІСТЬ – галузь господарського комплексу, що здійснює розвідку та експлуатацію родовищ природного газу, зберігання газу, транспортування по газопроводах, газозабезпечення промислових виробництв та комунального сектору, виробництво скрапленого газу, переробку газу та газового конденсату, виробництво штучних горючих газів з твердого і рідкого палив. В Україні перше родовище природного газу було відкрито 1910 на тер. сучас. Івано-Фр. обл. 1924 почалась розробка [Дашавського газового родовища](#). У межах тер. України вирізняють 4 нафтогазоносні провінції, які складаються з 11-ти областей та 35-ти нафтогазонос. перспектив. р-нів. Держ. балансом України враховано запаси нафти, газу і газового конденсату за 323-ма родовищами. Осн. (191) кількість родовищ знаходиться в Сх. регіоні (Дніпропетров.-Донец. западина і Пн.-Зх. частина Донбасу), 96 – у Зх. (Волин.-Поділ. плита, Прикарпаття, Карпати, Закарпаття), 36 – у Пд. (Причорномор'я, Крим, мор. зона Чорного та Азов. морів). Серед найбільших газоконденсатних родовищ із запасами понад 100 млрд м³ – [Єфремівське](#), [Західно-Хрестищенське](#), [Яблунівське](#). Найбільшого рівня видобутку газу Україна досягла у 1975–76 – 68,7 млрд м³. Вона постачала газ до РФ, Білорусі, Латвії, Литви, Молдови, а також Польщі, Чехословаччини, Австрії. Це були перші у світі експортні поставки газу (1945). При цьому обсяги газу, які вона отримувала з родовищ Кубані і Ставропілля (РФ), були значно менші, ніж ті, які вона поставляла. Від 1978 споживання газу в Україні перевищує власний видобуток, розпочинається надходження його з Росії і Туркменістану. Щоріч. видобуток природ. газу за останні роки в середньому становить 18 млрд м³ (у 2004 – 20,1 млрд м³), тобто бл. 20 % споживаного нашою країною. Станом на 2001 підраховано початкових видобув. ресурсів вуглеводнів кількістю 8,42 млрд т умов. палива, з яких нафти з газовим конденсатом – 1,71 млрд т, газу – 6,71 трлн м³. Оцінка ймовірних ресурсів вуглеводнів у надрах України становить: нафти та газового конденсату – 1,13 млрд т, газу – 3,86 трлн м³. Знач. джерелом вуглеводневої сировини є метан вугіл. родовищ, прогнозні ресурси якого оцінюються до 27 трлн м³. Використання метану вугіл. родовищ в економіці України дасть можливість на 30 % зменшити імпорт газу та запобігти вибухам у шахтах. 97 % вітчизн. видобутку природ. газу зосереджено у компаніях «Укргазвидобування», «Укрнафта» та «Чорноморнафтогаз». Транспортування газу здійснює компанія «Укртрансгаз», забезпечення споживачів та реалізацію газу – «Газ України». Всі зазначені підприємства

функціонують в єдиному комплексі у межах Нац. акц. компанії «Нафтогаз України».

Україна має другу за величиною в Європі систему магістрал. газопроводів, а за обсягами надання транзит. послуг – перша на світ. ринку транспортування газу. Обсяг транзиту природ. газу 2002 становив 121,4 млрд мз.

Виділення з пласт. продукції газоконденсат. родовищ скрапленого газу та газового конденсату здійснюється на шести газоперероб. заводах, найпотужнішим з яких є Шебелинський. Газовий конденсат використовують як сировину процесу каталіт. риформінгу для виробництва товар. бензинів на нафтоперероб. заводах та Шебелин. газоперероб. заводі. Обсяг виробництва скрапленого газу на нафто- та газоперероб. підприємствах України з сировини газоконденсат. та нафт. родовищ на 2001 склав 488,78 тис. т. Інфраструктура системи постачання скрапленого газу складається з 43-х газонаповнювал. станцій, 340-а газонаповнювал. пунктів та бл. 2,6 тис. групових резервуар. установок.

Рекомендована література

1. Бекиров Т. М. Первичная переработка природных газов. Москва, 1987;
2. Діяк І. В., Осінчук З. П. Газова промисловість на зламі століть. Ів.-Ф., 2000;
3. Енергетичні ресурси та потоки. К., 2003.

Бібліографічний опис:

Газова промисловість / Б. К. Ільєнко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-28158>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).